

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه کوثر شهرستان قزوین

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

منزلت اهل بیت علیهم السلام در قرآن با تکیه بر تفسیر فخر رازی

استاد راهنما:

سرکار خانم مستانه رجبی

استاد داور:

حجت الاسلام و المسلمین عابدینی

پژوهشگر:

الهام توسلی

مرداد ۱۳۹۳

سلام الغفران

تحمیدیه

سپاس خداوندی را که سخنوران از ستودن او عاجزند و حساب گران از شمارش نعمت های او ناتوان و تلاش گران از ادای حق او درمانده اند.

خدایی که افکار ژرف اندیش، ذات او را درک نمی کنند و دست غواصان دریای علوم به او نخواهد رسید...

تقدیم :

تقدیم به ذوات قدسی، خمسه طیبه، بهانه های آفرینش، اسوه های پاک و فرزندان پاکشان که صلوات و درود خداوند تا ابد برایشان باد. همان ها که قرآن مجسم و تفسیر «صراط مستقیم» اند.

تقدیر و تشکر

با تشکر و قدردانی از استاد راهنمای ارجمند سرکار خانم رجبی، معاونت پژوهش گرامی سرکار خانم مهدوی منش، مسئولین محترم کتابخانه امام صادق علیه السلام و خانواده و دوستان عزیزم که مراد جمع آوری این تحقیق یاری رساندند.

منابع و مأخذ

*قرآن کریم (ترجمه: محمد مهدی فولادوند)

*نهج البلاغه (ترجمه: محمد دشتی)

منابع فارسی

۱. اشراقی، شهاب الدین، لنکرانی، محمد فاضل، اهل البيت، بی جا، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۹.
۲. امینی، ابراهیم، امامت و امامان علیهم السلام، قم، بوستان کتاب، ۱۳۹۰.
۳. بابایی، علی اکبر، مکاتب تفسیری، ج ۱، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۱.
۴. بندرریگی، محمد، فرهنگ بندرریگی، ج ۲، تهران، انتشارات علمی، ۱۳۷۸.
۵. جوادی آملی، عبدالله، تفسیر تسنیم، ج ۱۰، قم، اسراء، ۱۳۸۵.
۶. عبدالله، جوادی آملی، همتایی قرآن و اهل بیت، قم، اسراء، ۱۳۸۹.
۷. حسینی اصفهانی، سید مرتضی، نگرش وحی بر امامت و ولایت در مجموع قرآن، ج ۱، قم، انتشارات سعیدنوین، ۱۳۷۶.
۸. حسینی میلانی، سید علی، جواهر الکلام فی معرفه الامامه والامام، ج ۳، قم، الحقایق، ۱۳۸۹.
۹. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه، ج ۱۴، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه، ۱۳۷۳.
۱۰. ربانی گلپایگانی، علی، امامت در بینش اسلامی، قم، موسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۶.
۱۱. رضوانی، علی اصغر، امام شناسی و پاسخ به شبهات (امامت در قرآن)، قم، مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۴.
۱۲. سبزواری، محمود عادل، لغت نامه قرآن کریم، ج ۱، تهران، نشر ثالث، ۱۳۸۳.
۱۳. طیبیان، حسین، پژوهشی در صحاح سته: اهل بیت در صحاح، ج ۳، قم، وثوق، ۱۳۹۱.
۱۴. عابدی، فدا حسین، تفسیر تطبیقی آیه مودت، قم، مرکز جهانی علوم اسلامی، ۱۳۸۴.
۱۵. عظیمی فر، علی رضا، قرآن و عصمت اهل بیت علیهم السلام، قم، مهرامیر المومنین علیه السلام، ۱۳۸۹.
۱۶. علوی مهر، حسین، آشنایی با تاریخ تفسیر و مفسران، قم، نشر المصطفی، ۱۳۸۹.
۱۷. عمید، حسن، فرهنگ فارسی عمید، ج ۲، تهران، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۹.
۱۸. قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج ۲، بی جا، موسسه در راه حق، ۱۳۷۶.
۱۹. کاردان، غلامرضا، امامت، قم، الهادی، ۱۳۷۷.
۲۰. کاردان، غلامرضا، امامت در حدیث غدیر، ثقلین، منزلت، قم، الهادی، ۱۳۷۷.

۲۱. کاردان، رضا، امامت وعصمت امامان عليهم السلام، قم، مجمع جهانی اهل بیت، ۱۳۸۵.
۲۲. محقق، محمدباقر، نمونه بینات در شأن نزول آیات، تهران، اسلامی، ۱۳۷۹.
۲۳. محمدی، رضا، راهنماشناسی (نبوت وامامت) تهران، اندیشه معاصر، ۱۳۸۹.
۲۴. مصباح یزدی، محمدتقی، آموزش عقاید، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمه الله علیه، ۱۳۸۹.
۲۵. معرفت، محمدهادی، تفسیر ومفسران، ج ۱، قم، التمهید، ۱۳۷۹.
۲۶. مکارم شیرازی ودیگران، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۲ و ۴، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۵۴.
۲۷. _____، تفسیر نمونه، ج ۵، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۵۵.
۲۸. _____، تفسیر نمونه، ج ۱۰، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۰.
۲۹. _____، تفسیر نمونه، ج ۱۷، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۲.
۳۰. _____، تفسیر نمونه، ج ۲۰، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۴.
۳۱. _____، تفسیر نمونه، ج ۲۳ و ۲۵، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۵.
۳۲. میر عظیمی، سیدجعفر، انفاق ازدیدگاه اسلام، قم، نمونه، ۱۳۷۱.
۳۳. نجارزادگان، فتح الله، بررسی تطبیقی تفسیر آیات ولایت اهل بیت در دیدگاه فریقین، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۸.
- منابع عربی**
۳۴. آلوسی، سید محمود، روح المعانی فی تفسیر القرآن العظیم والسبع المثانی، ج ۲۵، بیروت، دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۵.
۳۵. ابن منظور الافریقی المصری، محمد بن مکرم، لسان العرب ج ۱، بیروت، دارالصادر، بی تا.
۳۶. احمد بن فارس، ابوالحسین، معجم مقاییس اللغة، ج ۱، بی جا، مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۴۰۴.
۳۷. الانصاری القرطبی، أبی عبدالله محمد بن احمد، الجامع لأحكام القرآن، ج ۱۶، تهران، انتشارات ناصر خسرو، ۱۳۸۷.
۳۸. بحرانی، سید هاشم، البرهان فی تفسیر القرآن، ج ۱، بیروت، موسسه العلمی للمطبوعات، ۱۴۱۹.
۳۹. البرهان الفوری، علاء الدین علی المتقی بن حسام الدین الهندی، کنز العمال فی سنن الاقوال والافعال، ج ۱۱، بیروت، موسسه الرساله، ۱۴۱۳.
۴۰. حاکم حسکانی، عبیدالله بن عبدالله، شواهد التنزیل لقوائد التفضیل، تحقیق: محمدباقر محمودی، ج ۲، تهران، موسسه الطبع والنشر، ۱۴۱۱.

۴۱. الحر العاملي، محمد بن حسن، اثبات الهداه، ترجمه: محمد نصر اللهيه، ج ۳، تهران، دار الكتب الاسلاميه، ۱۳۶۵.
۴۲. الحسيني الزبيدي، سيد محمد مرتضى، تاج العروس من جواهر القاموس، تحقيق: عبدالعليم الطحاوي، ج ۲۱، بی جا، دار الهدايه، ۱۴۰۴.
۴۳. راغب اصفهاني، حسين بن محمد، مفردات الفاظ القرآن، ترجمه و تحقيق: سيد غلامرضا خسروي حسيني، ج ۲، قم، المكتبه المرتضويه لاحياء الآثار الجعفریه، ۱۳۸۳.
۴۴. راغب اصفهاني، حسين بن محمد، مفردات الفاظ القرآن، تحقيق: صفوان عدنان داوودي، بيروت، ذوى القربى ۱۴۱۶.
۴۵. زمخشرى، جار الله محمود بن عمر، الكشاف عن حقائق غوامض التنزيل، ج ۴، بيروت، دار الكتب الغربى، بی تا.
۴۶. السلمى السمرقندى، أبى النضر محمد بن مسعود، تفسير عياشى، ج ۱ و ۲، تهران، المكتبه العلميه الاسلاميه، بی تا.
۴۷. سيوطى، جلال الدين، درالمنثور فى التفسير بالمأثور، ج ۴ و ۶ و ۷، بيروت، دار احياء التراث العربى، ۱۴۲۱.
۴۸. سيوطى، جلال الدين، درالمنثور فى التفسير بالمأثور، ج ۸، بيروت، دار احياء التراث العربى، بی تا.
۴۹. سيوطى، جلال الدين، درالمنثور فى التفسير بالمأثور، ج ۹، بيروت، دار احياء التراث العربى، ۱۴۲۲.
۵۰. سيوطى، جلال الدين، درالمنثور فى التفسير بالمأثور، ج ۶، قم، منشورات مكتبه آية الله العظمى مرعشى نجفى، ۱۴۰۴.
۵۱. الشافعى معروف به ابن عساكر، على بن حسن، تهذيب تاريخ دمشق، ج ۴، بيروت دار احياء التراث العربى، ۱۴۰۷.
۵۲. شيخ الاسلامى، سيد حسين، گفتار امير المومنين على عليه السلام (ترجمه هدايه العلم و غرر الحكم) ج ۱، قم، انتشارات انصاريان، ۱۳۷۶.
۵۳. طباطبايى، سيد محمد حسين، تفسير الميزان، ترجمه: سيد محمد باقر موسى همدانى، ۱ و ۲ و ۳ و ۹ و ۱۸، قم، انتشارات اسلامى، بی تا.
۵۴. طباطبايى، سيد محمد حسين، تفسير الميزان، ترجمه: سيد محمد باقر موسى همدانى، ج ۱۱، بی جا، بنياد علمى و فکرى علامه طباطبايى، ۱۳۶۳.
۵۵. طباطبايى، سيد محمد حسين، برگزيده تفسير الميزان، ترجمه: سيد محمد باقر موسى همدانى، ج ۱، تبريز، احرار، ۱۳۹۰.

۵۶. طبرسی، فضل بن حسن، **مجمع البیان فی تفسیر القرآن**، تحقیق: سیدهاشم رسولی محلاتی و سید فضل الله یزدی طباطبایی یزدی، ج ۳، بی جا، دارالمعرفه، ۱۴۰۸.
۵۷. طبرسی، فضل بن حسن، **مجمع البیان فی تفسیر القرآن**، ج ۸ و ۹، تهران، دارالاسوه للطباعه والنشر، ۱۳۸۴.
۵۸. طبرسی، فضل بن حسن، **مجمع البیان فی تفسیر القرآن**، ج ۱، قم، نوروحی، ۱۳۸۸.
۵۹. طبری، ترجمه **تفسیر طبری**، تصحیح: حبیب یغمایی، ج ۱، بی جا، بی تا.
۶۰. طوسی، محمد بن حسن، **التبیان فی تفسیر القرآن**، ج ۳، قم، ذوی القربی، ۱۳۸۸.
۶۱. العروسی الحویزی، عبدعلی بن جمعه، **نور الثقلین**، تحقیق: سیدعلی عاشور، ج ۲ و ۳ و ۴، بیروت، موسسه التاریخ العربی، ۱۴۲۲.
۶۲. العسکری، أبی هلال، **معجم الفروق اللغویه**، ج ۱، بی جا، موسسه النشر الاسلامی، ۱۴۱۲.
۶۳. فیض کاشانی، محمد محسن، **تفسیر صافی**، ج ۵، بی جا، دارالمرتضی، بی تا.
۶۴. فخر رازی، محمد بن عمر، **التفسیر الکبیر للامام الفخر الرازی**، ج ۵ و ۷ و ۸ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۶ و ۱۹ و ۲۷ و ۲۵ و ۲۹ و ۳۰، بی جا، بی تا.
۶۵. فخر رازی، محمد بن عمر، **المشتهر بالتفسیر الکبیر ومفاتیح الغیب**، ج ۱ و ۱۲، بیروت، دارالفکر، ۱۴۰۱.
۶۶. فخر رازی، محمد بن عمر، **تفسیر کبیر مفاتیح الغیب**، ترجمه: علی اصغر حلبی، ج ۱ و ۴، بی جا، انتشارات اساطیر، ۱۳۷۱.
۶۷. فیومی، احمد بن محمد، **المصباح المنیر**، ج ۱، قم، دارالهجره، ۱۴۰۵.
۶۸. کاشانی، ملافتح الله، **تفسیر کبیر منهج الصادقین**، ج ۸، بی جا، کتاب فروشی اسلامیة، ۱۳۴۴.
۶۹. الکلینی الرازی، محمد بن یعقوب، **الاصول من الکافی**، ج ۱، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۳.
۷۰. قرشی، سیدعلی اکبر، **قاموس قرآن**، ج ۵، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۶.
۷۱. القمی، ابوجعفر محمد بن علی، **کمال الدین و تمام النعمه**، ترجمه: منصور پهلوان، ج ۱، قم، دارالحديث، ۱۳۸۰.
۷۲. القمی، علی بن ابراهیم، **تفسیر قمی**، ج ۲، بی جا، مطبعه النجف، ۱۳۸۷.
۷۳. مجلسی، محمد باقر، **بحار الانوار**، ج ۸ و ۳۷، بیروت، موسسه، الاعلامی للمطبوعات، ۱۴۲۹.
۷۴. محمدی ری شهری، محمد، **میزان الحکمه**، ترجمه: حمیدرضا شیخی، ج ۱۰، قم، انتشارات دارالحديث، ۱۳۸۶.

۷۵. مسعود، جبران، فرهنگ الفبایی الرائد، ترجمه: رضا نزابی نژاد، ج ۲، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۷۳.

۷۶. مصطفوی، سید حسن، التحقيق فی کلمات القرآن، ج ۱ و ۴ و ۹ و ۱۳، بیروت، دارالکتب العلمیه، ۱۴۳۰.

۷۷. معلوف، لویس، المنجد، ترجمه: محمد بندر ریگی، ج ۱، تهران، انتشارات ایران، ۱۳۸۲.

مقالات

۷۸. رضایی، غلامرضا، پژوهشی در حیطه سفینه، کلام اسلامی، ش ۱۳۹۲، ۸۴.

۷۹. زینلی، غلام حسین، مفهوم شناسی و مصداق یابی اهل بیت علیهم السلام، میقات حج، بی تا.

۸۰. پرویز، سلمانی، تفسیر کبیر.

۸۱. هاشمی، سید علی، ماهیت و قلمرو علم کتاب، معرفت، ش ۱۳۹۲، ۱۸۷.

۸۲. یزدی، محمد جواد، پاسخ به شبهات فخر رازی، در مسئله امامت، ش ۱۳۷۵، ۶۸.

۸۳. واحد مشاهیر و بزرگان تبیان زنجان، زندگی نامه امام فخر رازی.

سایت

۸۴. www.noormags.ir

۸۵. www.encyclopaediaislamica.com